

**ODVJETNIK
TOMISLAV JONJIĆ**

UsI-1433/12

U Zagrebu, 11. srpnja 2012.

UPRAVNOM SUDU

ZAGREB

Tužitelj: HRVATSKA ČISTA STRANKA PRAVA, iz Zagreba, Tratinska 2,
zastupana po predsjedniku Josipu Miljku odnosno Tomislavu Jonjiću,
odvjetniku u Zagrebu, Ilica 183, prema punomoći u spisu

Tuženik: REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO UNUTARNJIH
POSLOVA – Zagreb, Savska 39

Ž A L B A

Ad Us-1433/12

Protiv presude naslovljenog suda UsI-1433/12-8 od 14. lipnja 2012. tužitelj na temelju čl. 66. *Zakona o upravnim sporovima* (ZUS) pravodobno izjavljuje žalbu, pobijajući presudu u cijelosti zbog bitne povrede pravila postupka, pogriješno i nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja te krive primjene materijalnog prava, predlažući Visokomu upravnom sudu Republike Hrvatske da pobijanu presudu, osloncem na čl. 74. ZUS-a, poništi te stvar samostalno riješi tako što će tužbeni zahtjev u cijelosti usvojiti, a tuženika obvezati na snošenje troškova postupka, povećanog zakonskim zateznim kamatama.

HR – 10000 Zagreb, Ilica 183 - Uredovno vrijeme: 9,00 – 17,00 (pon – pet)

Tel: (01) 37-02-170 - Fax: (01) 37-78-321

E-mail: tomislav.jonjic@zg.t-com.hr

O b r a z l o ž e n j e

1. Pobijanom je presudom odbijen tužbeni zahtjev upravljen na utvrđenje ništetnim tuženikova rješenja br. 511-01-51/2-888/73-12 od 12. travnja 2012., kojim je tužitelju uskraćeno dopuštenje za održavanje mirnog okupljanja pod nazivom «Važnost povezivanja nacionalista u Europi», koja je u dijelu medija nazivana i «Međunarodnom nacionalističkom konferencijom», a koja se imala održati u Zagrebu 14. travnja 2012. godine s početkom u 18 sati.
2. Presuda je donesena uz **apsolutno bitne povrede odredaba postupka**. Nedostaje joj i pouka o pravnome lijeku – što, doduše, prema stajalištima sudske prakse ne predstavlja bitnu povredu odredaba postupka – ali je svakako ilustrativno za način na koji sud prvoga stupnja primjenjuje pravo i vodi postupak. To se vidi već iz uvoda presude, u kome se navodi da je posrijedi upravni spor «*tužitelja Hrvatske čiste stranke prava, Zagreb, Tratinska 2, koju zastupa predsjednik stranke gospodin Josip Miljak, a njih opunomoćenik Tomislav Jonjić, odvjetnik iz Zagreba....*» To, dakako, nije točno, jer potpisani odvjetnik zastupa jednu stranku, tužitelja koji se zove Hrvatska čista stranka prava, a ne zastupa «njih», tj. i političku stranku i njezina predsjednika, koji nema niti može imati svojstvo stranke u ovom postupku. Znači li to da je sud prvoga stupnja prekoračio tužbeni zahtjev, jer je kao stranke označio osobe koje to nisu? Kakve su pravne posljedice takvog označavanja?
3. Također tužitelj ne će insinuirati spekulacijom o tome da je sud *slučajno* propustio podučiti ga o pravnome lijeku, računajući na to da će možda, uslijed nedavne reforme upravnog sudovanja, previdjeti da na pravni lijek ima pravo. Ta bi insinuacija bila nezgodna u svjetlu činjenice da je tužitelj zastupan po odvjetniku, iako joj se nije lako odhrvati. No, i bez toga: ovaj je postupak vođen i presuda izrečena na način koji bi zasluživao ocjene što bi – da su izrečene – za sobom povlačile i kažnjavanje potpisanog opunomoćenika. Zato, recimo da nisu izrečene.
4. Naime, na ročištu održanom 14. lipnja 2012. tužitelj je u spis – u propisanom broju primjeraka – predao podnesak (opsega 5 stranica) s nizom priloga. U tom podnesku tužitelj navodi kako iz tuženikova odgovora na tužbu proizlazi:
 - (a) da tuženik pri donošenju pobijanog rješenja nije poduzeo ni jednu jedinu dokaznu radnju, osim pregleda ukupno tri tiskana medija i četiri internetska portala, dakle na ukupno sedam izvora;
 - (b) da iz popisa registriranih medija koje tužitelj prilaže svom podnesku jasno proizlazi kako to znači da se tuženik oslonio na manje od 2,0 (dva) posto medija u Hrvatskoj, što je apsolutno nereprezentativan uzorak za bilo kakvu relevantnu prosudbu, pa da je na temelju takvoga uzorka nedopustivo ograničiti ljudska prava i slobode;
 - (c) da tuženik vrlo olako barata imenicom «fašizam» i pridjevom «fašistički», kojim su se poslužile neke objektivno marginalne društvene skupine u svojoj hajci protiv tužitelja, a da su humanističke znanosti u posljednjih stotinjak godina ustanovile vrlo jasne kriterije razlikovanja između nacionalizma, komunizma, fašizma i nacionalsocijalizma, pa je, prema tome, analizom stranačkih programa i političkih poteza razmjerno lako

- ustanoviti, je li opravdano nekog pojedinca, grupaciju ili političku stranku zvati «fašističkom» ili «neofašističkom»;
- (d) da je nedopustivo u pravnoj državi olako prihvatiti diskvalifikacije toga tipa, tim više što hrvatsko društvo – nažalost – baštini tradiciju jednoga poredka u kome se «fašistima» nazivalo sve protivnike boljševizma (od socijaldemokrata, preko liberala do konzervativaca);
 - (e) da je tako «fašistom» i službeno proglašen, primjerice, bl. Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački, ali se čak ni totalitarni komunistički režim nije usuđivao zabraniti javno komemoriranje Stepinčeve smrti;
 - (f) da je nedopustivo, neprihvatljivo i nezakonito oslanjati se na neke neidentificirane i nekonkretizirane «komentare», prema kojima sudionici najavljenoga i zabranjenoga javnog okupljanja pozivaju na progon Roma, negiraju holokaust, brane višijevski režim itd. itd.;
 - (g) da tuženik nije poduzeo ni jedan jedini korak kojim bi provjerio istinitost tih neidentificiranih i nekonkretiziranih «komentara», jer bi u protivnome ustanovio da nijedna od tih stranaka ne poziva na nasilne promjene granica niti na progon Roma;
 - (h) da je tužitelj legalno registrirana politička stranka, a da isti, legalni status, u svojim zemljama (mahom zemljama Europske unije) imaju i stranke čiji su predstavnici navodno imali sudjelovati u javnome okupljanju, pa da tuženik u napadnutom rješenju nije naveo nikakvo logično obrazloženje zbog koga bi te stranke smjele djelovati u svojim zemljama, a njihovi se predstavnici ne bi smjeli pojaviti u Hrvatskoj;
 - (i) da su već u tužbi navedene brojne odluke Europskoga suda za ljudska prava (ESLJP), kojima se staje u zaštitu i onih političkih gledišta koja većina možda može smatrati politički nekorektnima, koja provociraju ili uznemiravaju, jer nije smisao demokracije u tome da svi misle na isti način;
 - (j) da ni organizator niti sudionici javnog okupljanja nisu pozivali niti poticali (tuženik, doduše, kaže: «potjecali») na mržnju i nesnošljivost, niti ima dokaza o protivnome;
 - (k) da je jedna od zadaća države osigurati svakomu pravo na slobodu i demokratsko izricanje vlastitog političkog stajališta ili mišljenja, a da uspješno osiguranje manifestacija koje organiziraju različite homoseksualne skupine pokazuju kako je tuženik u stanju – kad to hoće – spriječiti bilo kakve nered, nasilje i kršenje tuđih prava;
 - (l) da je tuženik kadar npr. za osiguranje splitskoga gay pridea 2012. angažirati 900 policajaca i policijski helikopter, pa je očito bio kadar osigurati i zabranjeni skup u tužiteljevoj organizaciji;
 - (m) da iz istupa i izjava najviših državnih dužnosnika, uključujući i predsjednika vlade jasno proizlazi kako je javno okupljanje zabranjeno iz političkih, a ne iz sigurnosnih razloga, te
 - (n) da je niz medija s različitih dijelova ideološko-političkog spektra (od *Glasa Koncila* na jednoj, do *Novoga lista* na drugoj strani) osudio zabranu javnoga okupljanja.
5. Sve je to tužitelj naveo u svom podnesku i sve je to potkrijepio dokumentima, preslicima novinskih vijesti i komentara. Nevjerojatno je da se **tuženik na to nije**

- imao potrebe očitovati ni jednim jedinim slovom*, a zapisnik s ročišta pokazuje da se doista nije očitovao. Znači li to da se tuženik suglasio s tužiteljevim tvrdnjama (po onoj *qui tacet consentire videtur*), ili znači da je unaprijed znao kako se ne treba očitovati, jer će tužba biti – odbijena? Ostavlja li tijekom rasprave ikakve dvojbe o tome? Rasprava je počela u 9:30, a nakon petominutne stanke presuda je izrečena u 9:45 sati, što znači da je trajala ukupno deset minuta. Tužitelj je podnesak pročitao, a vijeće je pokazalo zapanjujuću efikasnost: svi navodi iz njega provjereni su, odvagnuti i ocijenjeni za svega pet minuta vijećanja. Gdje bi hrvatskom pravosuđu bio kraj, kad bi uvijek bilo tako ažurno i efikasno...? Imat ćemo se, dakle, kao narod i država čime podičiti, ako ovaj spis dođe pred Europski sud za ljudska prava.
6. Jer, s kojom je *temeljitošću* sud prvoga stupnja pristupio problematici, zorno pokazuje okolnost da tužiteljevu podnesku od 14. lipnja 2012. i brojnim navodima u njoj – kao i dokazima koji su joj priloženi – ***u pobijanoj presudi nije posvetio ni jednoga jedinog slova!*** Mogao je sud sve te navode proglasiti neosnovanima, mogao je sve dokaze proglasiti irelevantnima, neuvjerljivima, ovakvima ili onakvima, ali samo jedno zakonito nije mogao: nije mogao te tvrdnje i te dokaze ignorirati, nije ih mogao tretirati kao nepostojeće. Sud, naime, mora ocijeniti sve navode tužbe ili žalbe (arg. iz odluke USH, br. U-6091/77, kao i u USRH, br. Us-1868/95, koje su obje citirane u: Pero KRIJAN – Lidija KRIJAN-ŽIGIĆ, *Komentar Zakona općem upravnom postupku*, Novi informator, Zagreb, 2006., str. 453.-454.). Tužitelj je u tužbi istaknuo čitavu seriju relevantnih činjeničnih i pravnih navoda, ali se sud u pobijanoj presudi nije očitovao ni o jednoj od njih!
 7. Iz toga neminovno slijedi da ***pobijanu presudu nije moguće ispitati, jer joj nedostaje – obrazloženje.*** Jer, Ustavni sud nije uveo nikakvu revolucionarnu novost, kad je istaknuo: «*Pravo na žalbu u upravnom postupku može se učinkovito ostvariti samo ako tijelo koje je donijelo rješenje navede razloge za to rješenje, jer bez upućenosti u te razloge onemogućeno je ili bitno otežano pobijanje zakonitosti rješenja u obrani žaliteljevih prava i na zakonu zasnovanih interesa*» (UsRH, br. U-I-248/94, P. KRIJAN, *Komentar Zakona o Općem upravnom postupku*, nav. dj., str. 52., 406.). I dalje, navodi sud u drugoj odluci: «*Nenavođenjem razloga kojima se nadležno tijelo vodilo pri odbijanju zahtjeva stranke krši se ustavno pravo jednakosti pred zakonom, jer stranka u postupku koja ne zna te razloge u nejednakom je položaju prema onima kojima su razlozi poznati, pa zbog toga ta stranka ne može valjano štititi svoja prava, niti na učinkovit način ostvariti Ustavom zajamčeno pravo na pravnu zaštitu*» (UsRH, br. U-III-419/98, P. KRIJAN, *Komentar Zakona o Općem upravnom postupku*, nav. dj., str. 371.).
 8. Budući da je sud prvoga stupnja odlučio u presudi prepisati pobijano tuženikovo rješenje, razumljivo je da se nije trsio utvrđivati ***činjenično stanje koje je utvrđeno dijelom pogriješno, a dijelom nepotpuno.*** Baš kao ni tuženik pri donošenju upravnoga akta, ni sud nije poduzeo baš ni jednu radnju radi utvrđivanja činjenica, niti je u obrazloženju presude jednom jedinom riječju ocijenio tužiteljevu tvrdnju da je tuženik propustio utvrditi relevantne činjenice. To je nezakonito: zakon nalaže upravnome tijelu da «*utvrdi pravo stanje stvari*» odnosno da «*utvrdi sve činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja*». Štoviše, ono se ne može osloniti samo na dokaznu inicijativu

- stranaka, nego ih mora utvrđivati i po službenoj dužnosti, te pritom jednakom skrblju utvrđivati činjenice koje ide na štetu, kao i one koje idu u korist podnositelja zahtjeva: «*Organ uprave ne može odbaciti zahtjev stranke samo zbog nedostatka pouzdanih dokaza, već je dužan, u cilju utvrđivanja pravog stanja stvari, provesti odgovarajuće dokaze i utvrditi činjenice koje su od važnosti za donošenje rješenja*» (USH, br. Us-2917/83, P. KRIJAN, *Komentar Zakona o Općem upravnom postupku*, nav. dj., str. 355.). Tuženik se toga nije držao, što je donekle razumljivo, jer je tuženik izvršitelj političke volje aktualne vladajuće strukture, ali da se sud toga ne drži, i da sud ne vidi potrebu da tuženik makar u obrazloženju poduči kako zakon ne služi samo za zaključenje kojekakvih «poglavlja», nego za zaštitu ljudskih prava i sloboda, posve je neshvatljivo!
9. Napokon, čak i na tako manjkavo utvrđeno činjenično stanje sud je uspio **krivo primijeniti materijalno pravo**. Naime, kao što je istaknuto u tužbi (toč. 10.-11.), tužiteljevo pravo na javno okupljanje i miran prosvjed zajamčeno je nizom međunarodnih dokumenata, *Ustavom Republike Hrvatske* i *Zakonom o javnom okupljanju*. U tužbi je (toč. 12.-16.) naveden i niz odluka ESLJP-a koje upućuju na utemeljenost tužiteljeva zahtjeva i nezakonitost tuženikova postupanja. Ni o tome sud prvoga stupnja – ni slova. Međutim, sud krivo shvaća svoju ulogu ako misli da je njegova zadaća da plaštem prividne legalnosti prekrije kršenje ljudskih prava. Tužitelj zato ponovno ukazuje na stajališta ESLJP-a citirana u tužbi.
10. Naravno, mogu se pronaći desetci sličnih odluka. Desetci su citirani u *INTERIGHTS' Manual for Lawyers – Freedom of Assembly and Association under the ECHR*. Primjerice, u predmetu *Platform Ärzte für das Leben protiv Austrije* (1988.), ESLJP je presudio da, iako demonstracije mogu izazvati bijes ili vrijeđati osobe koje se ne slažu s idejama ili izjavama koje nastoje promovirati, sudionicima ***mora biti omogućeno održavanje okupljanja bez straha da će biti izloženi fizičkom nasilju protivnika***: «*Sud je jasno utvrdio da u demokratskom društvu pravo na kontra-demonstracije ne može sprječavati pravo na demonstracije. Istinska, djelotvorna, sloboda okupljanja nije svedena samo na obvezu države da se ne miješa; članak 11. Konvencije često zahtijeva poduzimanje pozitivnih mjera od strane države, čak da se umiješa i u odnose između pojedinaca.*» Istovjetno je stajalište ESLJP zauzeo u predmetu *Ujedinjena makedonska organizacija Ilinden i Ivanov protiv Bugarske* (2005.): «*Sud je ponovio da se istinska, djelotvorna, sloboda okupljanja ne može svesti samo na obvezu države potpisnice Konvencije da se ne miješa; da je obveza države poduzimanje razumnih i odgovarajućih mjera, kako bi omogućila da se zakonite demonstracije mirno održe. Vlasti su, stoga, bile dužne poduzeti adekvatne mjere kako bi spriječile akte nasilja usmjerene protiv sudionika/ca ilindenskog protesta, ili ih makar ograničile. Pokazalo se da pri poduzimanju koraka kako bi se omogućilo da komemorativni skup ove organizacije protekne mirno nisu poduzete sve prikladne mjere koje bi se, u danim okolnostima, od države razumno mogle očekivati. Bugarska država, stoga, nije ispunila svoje pozitivne obveze u smislu članka 11. Konvencije*».
11. Ako je ocijenila da protivnici javnog okupljanja koje je organizirao tužitelj, mogu svoje nezadovoljstvo manifestirati i na način koji bi doveo do ugrožavanja javnog reda i mira, Republika Hrvatska je, dakle, bila dužna – kao prigodom gay pridea u Splitu – osigurati da se javno okupljanje održi, a da se remećenje javnog reda i

- mira onemogućiti. No, ako je Republika Hrvatska – uključujući i sud – protivno ustavnom načelu o trodiobi vlasti, poistovjetiva s predsjednikom vlade i njegovim egzotičnim poimanjem ljudskih prava i demokracije, onda je, nažalost, posve logično da je ova žalba potrebna.
12. Krivo je i stajalište prvostupanjskog suda da javno okupljanje («konferencija») nije pravodobno najavljeno odnosno da tužitelj nije naveo ni dokazao postojanje osobito opravdanih razloga za prijavu koja je podnesena. Članak 7. ZJO propisuje da «*organizator, odnosno njegov zastupnik dužan je prijaviti održavanje mirnog okupljanja i javnog prosvjeda kada je to ovim Zakonom predviđeno. (...) Prijava se podnosi 5 dana prije početka održavanja mirnog okupljanja i javnog prosvjeda. Iznimno od stavka 3. ovoga članka, iz osobito opravdanih razloga prijavu je dopušteno podnijeti najkasnije 48 sati prije početka održavanja mirnog okupljanja i javnog prosvjeda.*» Prijava je podnesena u skladu s čl. 7. st. 4. ZJO-a. Međutim, čl. 8. istog propisa propisuje što sve prijava mora sadržavati, te ni jednom jedinom riječju **ne obvezuje podnositelja** da obrazlaže ili dokazuje postojanje «*osobito opravdanih okolnosti*».
13. Sud je, nažalost, previdio da podnositelj prijave (tužitelj) **ne mora dokazivati činjenice koje su notorne ili su općepoznate**. Koje su to činjenice? U komentaru Zakona o parničnom postupku (ZPP), Zuglia i Triva smatraju općepoznatima «*činjenice, koje su poznate jednom širem krugu ljudi (ne svakome) u sredini u kojoj se suđenje obavlja*» (Srećko ZUGLIA – Siniša TRIVA, *Komentar Zakona o parničnom postupku, I. svezak : čl. 1.-265.*, Narodne novine, Zagreb, 1957., str. 527.). Zuglia precizira: «*Činjenica je kod suda općepoznata, ako je ona poznata jednom članu sudskog vijeća. (...) Notornost može biti šira ili uža. Ona je šira, ako je dotična činjenica poznata svakom normalnom čovjeku. Ona je uža, kad je dotična činjenica poznata samo stanovitom krugu ljudi, koji žive u nekom kraju ili koji se bave nekim zanimanjem.*» (S. ZUGLIA, *Građanski parnični postupak FNRJ*, Školska knjiga, Zagreb, 1957., str. 321.). Triva, Belajec i Dika nastavljaju u istom tonu: «*Ne treba dokazivati činjenice koje su općepoznate – notorne, koje su poznate širem krugu ljudi (ne moraju biti poznate svima) u sredini u kojoj se suđenje obavlja (notoria non egent probatione)*» (S. TRIVA – Velimir BELAJEC – Mihajlo DIKA, *Građansko parnično procesno pravo*. VI. izm. i dop. izd., Narodne novine, Zagreb, 1986., str. 399.) U najnovije doba, Triva i Dika izražavaju stajalište da se u određenim slučajevima notornim odnosno općepoznatim mogu smatrati i one činjenice koje su «*poznate na užem geografskom području, ili ljudima određene specijalne profesije, pa čak i samo parničnom sudu*» (S. TRIVA – M. DIKA, *Građansko parnično procesno pravo*. VII. izm. i dop. izd., Narodne novine, Zagreb, 2004., str. 487.).
14. To je stajalište izraženo i u sudskoj praksi najviših sudova. Vrhovni je sud ocijenio: «*Da bi neka okolnost bila opće poznata, ona ne mora biti poznata svima, već je dovoljno da je poznata širem krugu ljudi. Dovoljno je da je poznata u sredini u kojoj se suđenje obavlja*» (VSH, Rev-668/80) (*Pregled sudske prakse Naše zakonitosti*, sv. 17, sent. 146. Usp. Ivo GRBIN, *Zakon o parničnom postupku, sa sudskom praksom, bilješkama, napomenama, priložima i abecednim kazalom*, Organizator, Zagreb, 2000., str. 182.). Navlas isto stanovište zauzeo je Vrhovni sud i u odluci Rev-80/87 (*Pregled sudske prakse Naše zakonitosti*, sv. 34, sent. 142. Usp. S. TRIVA – M. DIKA, *Građansko parnično procesno pravo*, str.

- 487.). Postupovne norme u upravnome i parbenom postupku u tom su pogledu istovjetne. Raspravljajući o značenju pojma «općepoznat» u upravnome postupku, Krijan citira upravo iste te rješidbe sudova, te u teorijskom pogledu zauzima istovjetno stajalište: «ZUP ne propisuje koje su činjenice 'općepoznate'. Načelno, može se reći da je notorno ono što svaki odrasli, razuman čovjek iz običnog iskustva zna, ili ono što o određenim događanjima znaju stanovnici u državi, regiji ili mjestu. Notornost može biti uža i šira. Šira notornost postoji onda ako je neka činjenica poznata svakom čovjeku, npr. općepoznati događaji iz nacionalne povijesti, prirodne pojave, općepoznata znanstvena saznanja i sl. Uža notornost bila bi onda kada je neka činjenica poznata samo određenom krugu ljudi koji žive u nekom mjestu, odnosno području, ili se bave nekim zanimanjem koje je blisko s tim činjenicama» (P. KRIJAN, *Komentar Zakona o Općem upravnom postupku*, nav. dj., str. 282.-283.).
15. Misli li sud prvoga stupnja da sae u konkretnoj situaciji ne radi o općepoznatim ili notornim razlozima zbog kojih tužitelj ne mora dokazivati postojanje «posebn o opravdanih razloga»? Ako misli da te činjenice nisu općepoznate ili notorne, kako onda prihvaća tuženikovu tvrdnju da su se o «profašističkom» karakteru skupa raspisali tobože brojni «mediji» i još brojniji «komentatori»? Bi li postojalo proturječje između tih dviju tvrdnji? Ili je sud prvoga stupnja jednostavno propustio primijetiti da ima činjenica koje ne treba dokazivati?! Baš kao što je previdio da rješenje o zabrani nije doneseno zbog tobože zakašnjele prijave, nego zbog *političkih* razloga, što se iz samoga rješenja vrlo jasno vidi. Jer, kad bi posrijedi bila zakašnjela prijava, onda bi svako tuženikovo razglabanje i razmetanje politički korektnim nategama i izmišljotinama bilo posve suvišno.
16. Napokon, čl. 14. st. 2. ZJO-a obvezuje ministra unutarnjih poslova da rješenje o zabrani donese najkasnije 24 sata prije početka najavljenog okupljanja. Okupljanje na koje se odnosi rješenje tuženika imalo se održati od 18 do 20 sati. U rješenju tuženika **nije naveden sat kad je rješenje doneseno, niti sud taj sat u pobijanoj presudi spominje**. Znači li to da je sud previdio postojanje te zakonske norme, ili ju smatra irelevantnom, nedostojnom spomena u obrazloženju presude? Ili, drugim riječima, otkud sud znade da je rješenje doneseno u zakonom propisanom roku? Kako da tužitelj – i žalbeni sud – tu tvrdnju ispitaju, ako ona nije sadržana u presudi?

Popis troška:

sastav: 200 bodova – 2.000,00 kn + PDV